

OFFENTLIGE UDGIFTER 14. oktober 2021

ANALYSE

Så meget får din kommune, hvis velfærden følger demografien

Udarbejdet af
Jon Nielsen
Chefanalytiker

Demografien kommer til at lægge pres på de kommunale budgetter i årene frem mod 2030, hvor der kommer flere børn og ældre. Kommunernes driftsudgifter skal samlet set stige med 20 mia. kr. i 2022-2030, hvis deres udgifter skal følge det demografiske træk. Her kan du se, hvad det demografiske træk betyder for de enkelte kommuner.

Kontakt

Chefanalytiker

Jon Nielsen

📞 40 54 18 80

✉️ jn@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Det demografiske træk på kommunernes udgifter stiger med 20,0 mia. kr. i 2022-2030.
- Hvis man fordeler de 20 mia. kr. efter det udgiftsbehov, som Indenrigs- og Boligministeriets har opgjort for hver kommune, så skal kommunerne i Region Hovedstaden i alt have 6,3 mia. kr., for at deres udgifter følger demografien. Kommunerne i Region Sjælland skal have 3,0 mia. kr.
- Kommunerne i Region Syddanmark skal have 4,3 mia. kr., hvis udgifterne skal følge det demografiske træk, og kommunerne i Region Midt skal have 4,4 mia. kr. For kommunerne i Region Nordjylland kræver det i alt 2,0 mia. kr., hvis udgifterne skal følge demografien.
- Lolland Kommune skal have det højeste beløb per indbygger (4.359 kr.), hvis udgifterne skal følge udgiftsbehovet, mens Allerød Kommune skal have det laveste (2.991 kr.).

Ifølge forståelsespapiret mellem regeringen og støttepartierne fra juni 2019 skal "der etableres en "bund" under velfærden, så det demografiske træk dækkes".¹ I de kommende år kommer der nemlig flere børn og ældre, og hvis ikke kommunerne skal blive nødt til at sænke serviceniveauet, er der brug for, at de offentlige udgifter følger med.

Flere børn og ældre kræver højere velfærdsudgifter i kommunerne

Samlet set skal de kommunale udgifter stige med 20,0 mia. kr., hvis de skal følge det demografiske træk frem mod 2030. Det fremgår af Tabel 1. Det demografiske træk er en opgørelse af, hvor meget de offentlige udgifter skal stige, hvis udgifterne pr. modtager af velfærdsydelser skal være uændret. Det ser altså alene på, hvor meget udgifterne skal stige, hvis serviceniveauet i den offentlige service skal være konstant.

TABEL 1

Flere børn og ældre koster kommunerne 20 mia. kr. i 2030

Tabellen viser væksten i det demografiske træk på de kommunale udgifter år for år

Mia. kr.	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Demografisk træk	1,3	1,3	1,5	1,8	2,6	2,6	2,6	3,1	3,1	20,0

Anm.: Opgjort i 2022-priser. Metoden er uddybet i boksen nederst i analysen.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet.

Offentlige udgifter skal stige mest per indbygger i landkommuner

Når man fordeler det demografiske træk ud på kommunerne, vil det betyde 6,3 mia. kr. for kommunerne i Region Hovedstaden og 3,0 mia. kr. for kommunerne i Region Sjælland. Det demografiske træk vil betyde 4,3 mia. kr. for kommunerne i Region Syd, 4,4 mia. kr. for kommunerne i Region Midt og 2,0 for kommunerne i Region Nordjylland. Det fremgår af Tabel 2, hvor vi har fordelt det samlede demografiske træk på kommunerne i 2022-2030 ud fra det udgiftsbehov for hver kommune, som Indenrigs- og Boligministeriets har beregnet for 2021. Metoden er uddybet i boksen nederst i analysen.

Samlet set betyder det demografiske træk 8 mia. kr. for hovedstadskommuner og storbykommuner og 12 mia. kr. for landkommuner, provinsbykommuner og oplandskommuner, jf. Tabel 2.

TABEL 2

Demografisk træk på kommunerne fordelt på kommune grupper

Tabellen viser det demografiske træk på de kommunale udgifter i 2022-2030 fordelt på kommune grupper.

	I alt (mia. kr.)	Pr. indb. (kr.)
Kommuner i Region Hovedstaden	6,3	3372,0
Kommuner i Region Sjælland	3,0	3545,0
Kommuner i Region Syddanmark	4,3	3502,0
Kommuner i Region Midtjylland	4,4	3326,0
Kommuner i Region Nordjylland	2,0	3432,0
I alt	20,0	3420,0
Hovedstadskommuner	5,4	3361,0
Storbykommuner	2,6	3298,0
Provinsbykommuner	4,6	3425,0
Oplandskommuner	3,2	3366,0
Landkommuner	4,2	3619,0
I alt	20,0	3420,0

Anm.: Det demografiske træk på kommunerne er opgjort af Finansministeriet. Det er her opregnet til 2022-priser og fordelt ud på kommunerne på baggrund af Indenrigs- og Boligministeriets tal for kommunernes udgiftsbehov i 2021.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Indenrigs- og Boligministeriet.

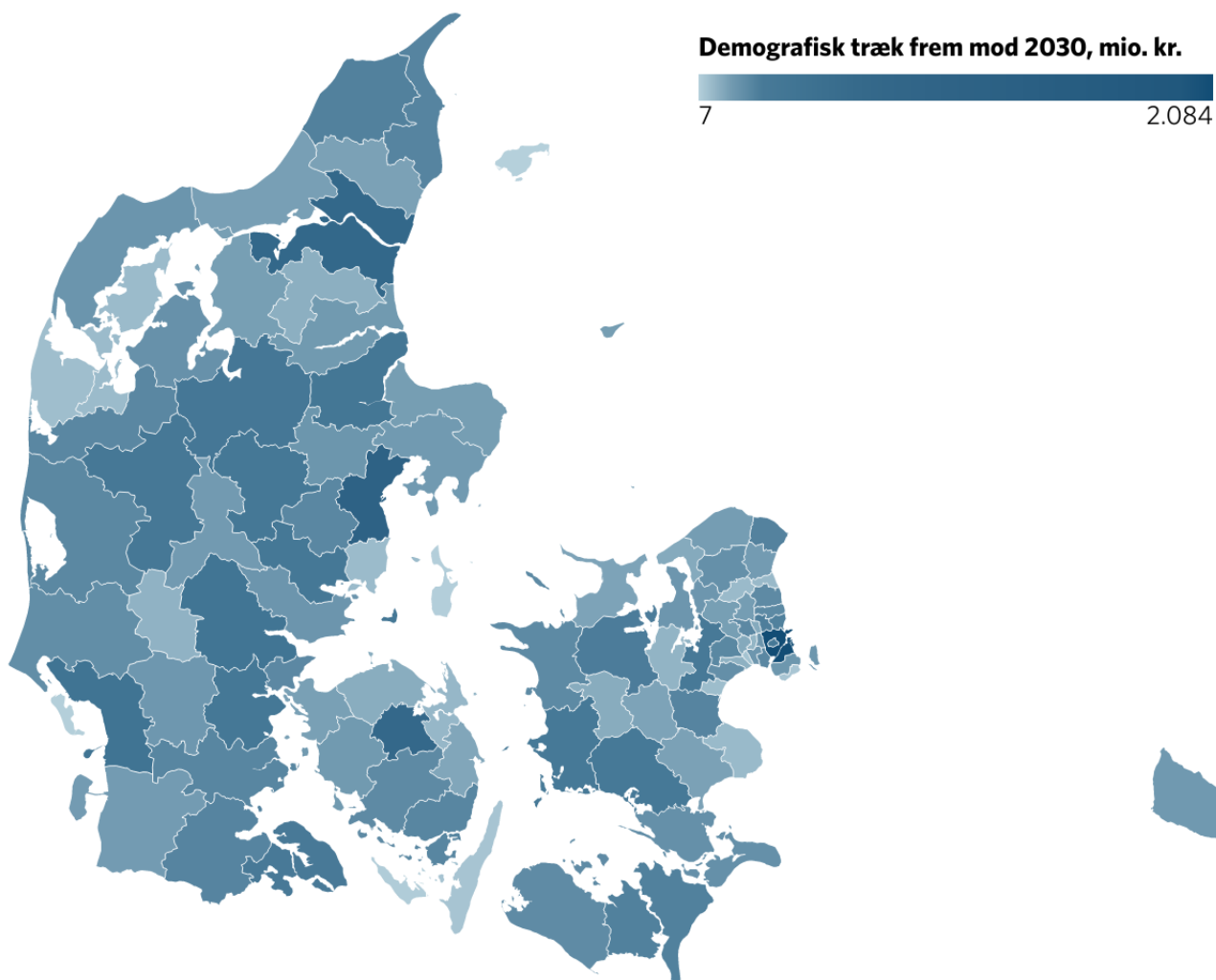
Se tallet for din kommune

I figuren herunder har vi fordelt det demografiske træk videre ned på de enkelte kommuner ud fra udgiftsbehovet i 2021.

Samlet set betyder det demografiske træk naturligvis mest i de mest folkerige kommuner. Københavns Kommunes udgifter skal f.eks. stige med ca. 2 mia. kr., hvis de skal følge demografien. For kommuner som Svendborg, Hvidovre og Haderslev betyder det demografiske træk, at velfærdsudgifterne skal stige med ca. 200 mio. kr. frem mod 2030, mens det for kommuner som Struer, Morsø og Stevns betyder en udgiftsstigning på ca. 75 mio. kr. Tallene for de enkelte kommuner fremgår også af Tabel 3.

Så meget får kommunerne, hvis udgifterne følger demografien

Kortet viser det demografiske træk på de kommunale udgifter i 2022-2030 fordelt på kommuner.

Anm.: Det demografiske træk på kommunerne er opgjort af Finansministeriet. Det er her opregnet til 2022-priser og fordelt ud på kommunerne på baggrund af Indenrigs- og Boligministeriets tal for kommunernes udgiftsbehov i 2021.

Kort: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Indenrigs- og Boligministeriet.

Oversigt: Se hvor meget det demografiske træk betyder for din kommune

Demografisk træk på kommunale udgifter fordelt på kommuner

Tabellen viser væksten i det demografiske træk på de kommunale udgifter i 2022-2030 fordelt på kommuner. 2022-priser.

Side 1 af 7

	Kommune	I alt (mio. kr.)	▼ Pr. indb. (kr.)
1	Lolland Kommune	177	4.359
2	Brøndby Kommune	151	4.297
3	Ishøj Kommune	95	4.107
4	Albertslund Kommune	111	4.040
5	Langeland Kommune	48	3.852
6	Læsø Kommune	7	3.828
7	Guldborgsund Kommune	230	3.820
8	Ballerup Kommune	188	3.805
9	Herlev Kommune	109	3.770
10	Morsø Kommune	75	3.758
11	Ærø Kommune	22	3.756
12	Kalundborg Kommune	182	3.746
13	Tønder Kommune	139	3.742
14	Høje-Taastrup Kommune	193	3.729
15	Slagelse Kommune	294	3.716

Anm.: Metoden er uddybet boksen nederst i analysen.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet og Indenrigs- og Boligministeriet.

Metode: Sådan har vi gjort

Vi bruger Finansministeriets opgørelse af det demografiske træk på kommunerne. For perioden 2022-2025 anvendes opgørelsen i et svar til folketingets finansudvalg fra 2020 (FIU 2020-21, L1 endeligt svar på spørgsmål 76). Det føres frem til 2030 ved hjælp af et ældre folketingssvar (FIU 2017-18, Alm. del endeligt svar på spørgsmål 524). Beløbene opregnes til 2022-priser ved hjælp af deflatoren for offentligt forbrug i Økonomisk Redegørelse, august 2021.

Beløbet på landsplan fordeles mellem kommuner ved hjælp af Indenrigs- og Boligministeriets tal for de enkelte kommuners udgiftsbehov i 2021. Der er altså ikke taget højde for ændringer i det relative udgiftsbehov i de kommende år.

Bolig- og Indenrigsministeriet beregner udgiftsbehovet som summen af et socioøkonomisk og et aldersbestemt udgiftsbehov. Kommunernes socioøkonomiske udgiftsbehov er bestemt ud fra en række socioøkonomiske kriterier, f.eks. 'Antal 20-59-årige uden beskæftigelse' og 'Antal psykiatriske patienter'. Det aldersbestemte udgiftsbehov er bestemt af antallet af børn og ældre i kommunen.